

Posudek na bakalářskou práci Vilmy Manové

Tématem práce je interpretace děl Jiřího Ortena a Dušana Paly na pozadí existencialismu. Autorka shrnuje východiska existenciální filozofie, načrtává estetiku válečné generace, k níž Pala i Orten, oba předčasně zemřelí, patřili. Dále rekapituluje tvůrčí biografii obou spisovatelů. Mezi ně je vsunuta kapitola "Stopy existenciální imaginace v soudobé poezii", která se opírá o Vladimíra Papouška a v jeho stopách vymezuje několik typů existenciálních mýtů v poezii (užívání výrazu "mýtus" v této souvislosti mi není úplně jasné, ale tato připomínka patří spíše Papouškovi). Následuje vlastní jádro práce, které je založeno na interpretaci Ortenových a Palových básní v souřadnicích existencialismu.

Téma práce je zajímavé, autorka prokázala schopnost porozumět básnickému textu, dobře se orientuje v literární historii i v sekundární literatuře (i když mohla být zmíněna jediná česká ortenovská monografie, studie Josefa Kociána, která, pokud si dobře pamatuju, není úplně mimo toto téma). Její formulace jsou většinou přesvědčivé a kultivovaně napsané.

Protože jsem však oponentem práce, musím formulovat kritické připomínky. V elementární rovině jsou to některé překlepy ("řiditel" na s. 24, "jí děti" na s. 17, datace 1927–1930 se píše takto, tj. ne s tiretem ani s mezerou mezi číslly) a stylistické nejasnosti. Např. ve větě "Rozpínající se šed' je často příznačnou barvou přítomnosti bezesporu souvisí s nicotou..." viditelně chybí interpunkce nebo spojka. To jsou samozřejmě drobnosti, které najdeme takřka všude. Více mi vadí, že na některých místech se autorka neubrání silným slovům, zkratkovitým formulacím nebo nepřesnostem. Píše-li se o Palovi, že válka "mu byla dána prožít se všemi hrůzami a boji beze zbytku", připadá mi to jako neadekvátní fakt, že Dušan Pala celou válku prožil v Praze. Jak by se potom měla charakterizovat situace těch, kdo byli u Stalingradu nebo v Osvětimi? Podobně bych uzemnil formulace jako "nejgeniálnější východisko". Citát z 19. 3. 1939 nemůže být z Červené knihy, ta začíná v prosinci 1940.

Dostávám se tak k věcným připomínkám. Autorka se dobře orientuje v literatuře o existencialismu (Navrátil, Patočka), jejími hlavními oporami jsou zmíněný Vladimír Papoušek a Václav Černý. Možná jimi svedena vnímá Vilma Manová literární texty občas jako doklad ideových tezí. Jinak řečeno, dostává se na hranici nadinterpretace, když pasáže textu přímo převádí do kategorií existenciální filozofie. Literatura má také nepřenositelný smysl. Např. u Ortena hrálo roli to, zda jeho básně byly psány v pravidelném jambu (což implikovalo určitou harmonii) nebo nepravidelně a v trocheji. Domnívám se, že motiv smrti u něho nebyl od začátku do konce existenciální kategorií, zpočátku s ní trochu koketoval (s Blatným měli dva termíny společné sebevraždy). Otazník vznáším nad tvrzením, že báseň U tebe teplo je..., již se věnuje největší pozornost, je adresována ženě, tj. matce nebo milence (s. 33, 41). Tato hypotéza nemá oporu v textu. Řekl bych naopak, ale netroufám si to tvrdit se stoprocentní jistotou, že báseň je adresována Ortenovu zemřelému otci. Zdá se tomu aspoň nasvědčovat oslovení "tatínku" ve 3. strofě a dále fakt, že zhruba měsíc předtím, než si Orten tuto báseň do Žihané knihy napsal, dostal od přítele Kamila Bednáře jeho básnickou knihu Veliký mrtvý (s tématem mrtvého otce).

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou "velmi dobře".

12. 6. 2010

Jiří Holý